

razvoj s finančnimi instrumenti ESIS

Kohezijski sklad

Finančni instrumenti

**Finančni instrumenti, ki jih sofinancira Kohezijski sklad, so trajnos-
ten in učinkovit način vlaganja v krepitev gospodarske, družbene
in teritorialne kohezije Evropske unije. Podpirajo lahko širok nabor
vseevropskih prometnih omrežij in projektov, povezanih z energijo
ali prometom, ki so koristni za okolje, poleg tega se jih lahko ponov-
no uporabi za nadaljnja vlaganja.**

Kohezijski sklad (KS), eden od Evropskih strukturnih in investicijskih skladov, spodbuja vlaganja v prednostna vseevropska prometna omrežja in naložbe, povezane z energijo ali prometom, ki so koristni za okolje v smislu energetske učinkovitosti, uporabe obnovljivih virov energije, razvoja prometa in podpore intermodalnemu prometu.

Skupni proračun KS za obdobje 2014–2020 je 63 milijard evrov. Ta podpora je namenjena državam članicam, katerih bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca je nižji od 90 % povprečnega BDP EU. V obdobju 2014–2020 je Kohezijski sklad na voljo Bolgariji, Cipru, Češki, Estoniji, Grčiji, Hrvaški, Latviji, Litvi, Madžarski, Malti, Poljski, Portugalski, Romuniji, Slovaški in Sloveniji.

V obdobju 2007–2013 se v okviru Kohezijskega sklada finančni instrumenti niso uporabljali. Vendar bo glede na prepoznane prednosti podpore preko finančnih instrumentov ta način podpore zdaj na voljo tudi v okviru KS.

Finančni instrumenti

- naj bi se poplačali,
- krožijo, tj. sredstva se povrnejo in so ponovno uporabljena na istem območju,
- so primerni za finančno vzdržne projekte, tj. za take, ki lahko ustvarijo dovolj prihodkov ali prihrankov za vračilo prejete podpore,
- so zasnovani tako, da privabljajo sovlaganja iz drugih virov, vključno z zasebnimi naložbami, in s tem večajo zneske sredstev, še posebej v sektorjih/na območjih, kjer so težave z dostopom do financiranja,
- so lahko v obliki posojil, jamstev ali lastniškega kapitala,
- lahko prispevajo k razvoju trga in s tem podpirajo razvoj ponudbe,
- se lahko dopolnjujejo z nepovratnimi sredstvi in
- so lahko upravljani s strani nacionalnih ali regionalnih bank, mednarodnih organizacij, kot sta Evropska investicijska banka ali Evropski investicijski sklad, finančnih posrednikov in (samo za posojila in jamstva) organov upravljanja.

Finančni instrumenti so lahko sofinancirani s strani Kohezijskega sklada za **podporo prednostnim naložbam, določenim v operativnih programih KS** držav članic EU. Finančni instrumenti se lahko uporabljajo pri večini ukrepov, pod pogojem, da rešujejo **prepoznano vrzel na trgu**, tj. na področjih, kjer banke niso pripravljene posojati in/ali kjer zasebni sektor ni pripravljen vlagati.

Finančni instrumenti lahko tako prispevajo k doseganju naslednjih ciljev KS:

- spodbujanje proizvodnje in distribucije energije iz obnovljivih virov,
- spodbujanje energetske učinkovitosti in pametnega gospodarjenja z energijo,
- vlaganje v sektor ravnanja z odpadki in vodni sektor,
- sprejemanje ukrepov za izboljšanje urbanega okolja, vključno z regeneracijo degradiranih zemljišč,
- podpiranje multimodalnega enotnega evropskega prometnega območja,
- razvoj in izboljšanje okolju prijaznih (manj hrupnih) in nizkoogljičnih prevoznih sistemov za spodbujanje trajnostne regionalne in lokalne mobilnosti in
- razvoj in izboljšanje celostnih, visokokakovostnih železniških, rečnih in morskih prometnih sistemov, intermodalnosti prometnih sistemov in njihove interoperabilnosti.

S podpora KS se lahko izvaja širok nabor finančnih instrumentov:

- **Posojila**, ki so predvidena tam, kjer poslovnih (npr. bančnih) sploh ni, ali pa se jih ponudi pod bolj ugodnimi pogoji kot poslovna (npr. z nižjimi obrestmi, daljšimi odplačilnimi dobami ali z manjšimi zavarovanji). Dolgoročna posojila, na primer, bi lahko financirala investicije v izboljšave železniške infrastrukture in zmanjšanje potovalnih časov ali v izboljšave celinskih plovni poti in povečanje zmogljivosti rečnega prometa.
- **Jamstva**, ki posojilodajalcu zagotavljajo, da bo njegov kapital poplačan, če posojilojemalec zamudi s plačilom. To lahko omogoči dostop do poslovnih posojil za naložbe, ki bi se posojilodajalcem sicer zdele preveč tvegane. Podjetje za varčevanje z energijo (ESCO – organizacija, specializirana za energetske rešitve in inovativne metode financiranja), na primer, bi lahko posodobilo ulično razsvetljavo, tako da bi znižalo porabo elektrike, odstranilo okolju škodljive tehnologije in zmanjšalo stroške vzdrževanja.
- **Lastniški kapital**, kjer je kapital vložen v podjetje v zameno za popolno ali delno lastništvo tega podjetja; vlagatelj kapitala lahko delno prevzame upravljanje podjetja in je udeležen pri dobičku. Vračilo je odvisno od rasti in dobičkonosti podjetja. Povrne se, ko vlagatelj proda svoj delež podjetja drugemu vlagatelju (izstop) ali s prvo javno ponudbo (IPO). Lastniški kapital je verjetno najbolj primeren za dejavnosti z višjimi tveganji, kot so gradbeni projekti ali operacije, pri katerih so stroški delno kriti s pristojbinami (npr. predori ali mostovi).

Finančne instrumente je mogoče koristiti tudi v kombinaciji z nepovratnimi sredstvi. Kot predpogoj za privabljanje investicijskih skladov je pogosto potrebno izboljšati pripravljenost za naložbe. Preko KS se lahko zagotovi brezplačno svetovanje in druge vrste podpore.

Finančni instrumenti, ki jih sofinancira KS, lahko dolgoročno prispevajo k razvoju držav članic, ki jih pokriva Kohezijski sklad, tako da podpirajo projekte na področjih, kjer je obseg naložb majhen, in spodbujajo razvoj komercialno donosnih projektov in s tem odpirajo nove tržne priložnosti. Ustvarjajo lahko tudi priložnosti za vlagatelje in finančne posrednike. Dostop do financiranja je v manj razvitih državah članicah običajno dražji in težaven. Z udeležbo javnega sektorja preko finančnih instrumentov in s tem povezano delitvijo tveganj pa lahko nekateri projekti postanejo privlačne naložbe.

Dodatne informacije

O finančnih instrumentih in regionalni politiki:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

Priročnik za organe upravljanja o finančnih instrumentih v programih ESIS:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thesfunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

O metodologiji predhodnega vrednotenja za finančne instrumente:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Spletna stran 'fi-compass', platforma za svetovalne storitve o finančnih instrumentih v okviru ESIS:

<http://www.fi-compass.eu/>

Zakonodaja o Evropskih strukturnih in investicijskih skladih:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/information/legislation/regulations/

Uredba o Kohezijskem skladu:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1300>

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg